

Landelijk Meetnet Vlinders

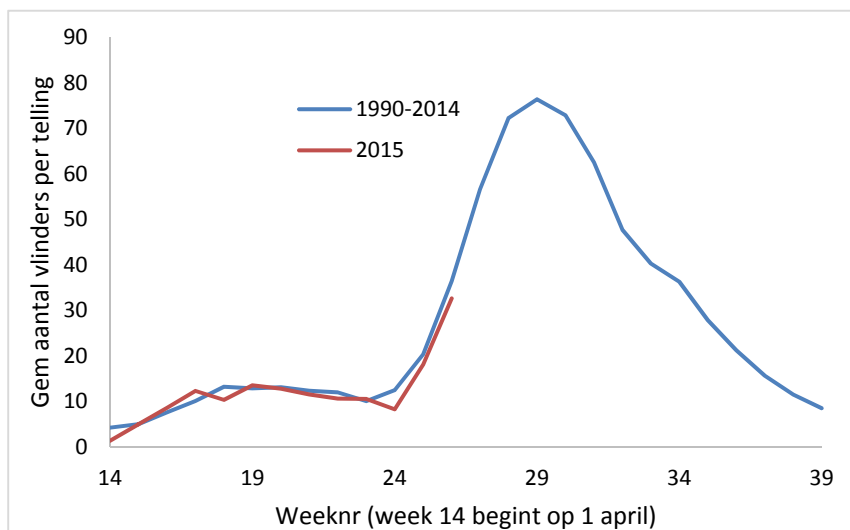
Juli 2015

Beste teller,

Na een koel voorjaar en een lang durende juni-dip zijn we ineens de zomer ingegleden. Al is het voor veel mensen wellicht wel iets al te heet. Net als voor veel vlinders trouwens. Maar wanneer moet je nu tellen. Lees er meer over in deze nieuwsbrief.

Aantal vlinders

Traditiegetrouw ziet u hieronder het gemiddeld aantal vlinders per telling tot en met week 26 (t/m 30 juni). Al voelt het voor veel mensen alsof de juni-dip eindelijk duurde, en we nog steeds maar weinig vlinders zien, uit de tellingen blijkt dat we maar marginaal minder vlinders hebben dan het gemiddelde over de voorgaande 25 jaar. Vorig jaar hadden we een warm en vlinderrijk voorjaar, maar in 2013 was het ook koel en laat. Toen kwam er wel een geweldige vlinderzomer. Het kan zijn dat de droogte in de afgelopen maanden toch voor minder vlinders gaat zorgen. De komende weken zullen we weten of dat dit jaar weer gaat gebeuren.

Wanneer tellen?

Het wordt vandaag en de komende dagen soms bijzonder heet. We krijgen dan ook regelmatig terecht de vraag: wat zijn de regels als het zo warm is? Kort en bondig: het is goed telweer als u het zelf lekker vindt om zonder jas naar buiten te gaan. Dat geldt naar beneden (niet tellen onder de 13 graden, en tussen 13 en 17 graden alleen als het hooguit half bewolkt en dus vrij zonnig is), maar eigenlijk ook naar boven. Als het boven de dertig graden wordt, vliegen er duidelijk minder vlinders en ook voor de teller is het dan al gauw niet leuk meer. We zijn op dat soort dagen ruimdenkend wat de teltijd betreft. Tellingen tussen half negen en tien uur keuren we dus goed, en ook tussen vijf uur en half zeven.

Neem dus net als de vlinders een siësta, en ga op het heetst van de dag lekker met een ijsje in de schaduw zitten. Vooral 's morgen tussen 9 en 10 uur is het vaak erg aangenaam om te tellen.

Mijn route

Teller Ingrid Vaane schreef:

Al weer voor het tweede jaar tel ik de vlinders op 'mijn' route 2000, gelegen in West-Brabant langs de Roosendaalse Vliet. Eerder had ik een route gestart een paar honderd meter verder, maar door de aanleg van de nieuwe A4 was deze een tijd niet meer toegankelijk. De nieuwe route ligt op een terrein dat onderdeel uitmaakt van een stuk natuur dat is ontstaan bij de gebiedsontwikkeling van 2 landgoederen. Wat weer deels een compensatie is voor de andere kant van de polder, waar in de nabijheid van de suikerfabriek nieuwe industrie en grootschalige kassen moeten komen. Een deel van dit landgoed is openbaar toegankelijk. Het heeft wel wat weg van de opzet van de idylles, er zijn ook bloemen ingezaaid die hier thuis horen. Spannend was het of ook de argusvlinder en de bruine blauwtjes daar zouden zitten. En inderdaad, gelukkig ook hier een paar argusvlinders en een behoorlijk aantal bruine blauwtjes. In totaal vorig jaar 18 verschillende soorten gezien, met vooral grote aantallen icarusblauwtjes. De argusvlinders zijn nu al twee achtereenvolgende jaren aanwezig op mijn nieuwe route. Even was ik bang dat er vorig jaar te rigoureuus was gemaaid half september. Het maaisel is wel even blijven liggen, maar toch was het spannend of de argussen - en de bruine blauwtjes - er weer zouden zijn. En ja hoor, al voor het argustelweekeind waren ze er weer! De argussen zitten met name in de kommetjes van de dijk, maar ook wel een enkele langs de

parkeerplaats met grind. Ook op andere plaatsen langs de dijk heb ik tijdens het argustelweekeind argussen gezien, in totaal zo'n 16 exemplaren. Inmiddels zijn ook de bruine blauwtjes weer aanwezig, dus het maaien heeft gelukkig geen nadelige gevolgen gehad. Al met al een fijne route om te wandelen, ook vanwege de vele vogels die er te zien en te horen zijn, waaronder vooral het koppeltje patrijzen erg leuk is om regelmatig tegen te komen.

Wilt u ook iets schrijven over uw route? Stuur een mailtje naar meetnet@vlinderstichting.nl

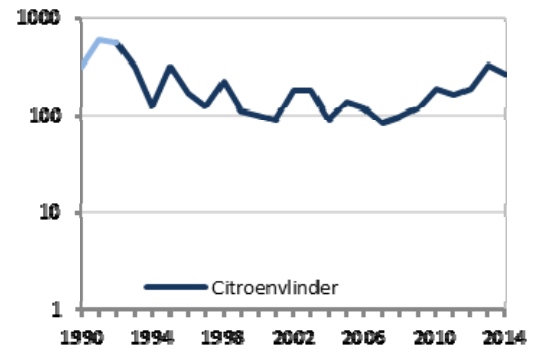
Maaibeheer

De komende weken zullen veel tellers geconfronteerd worden met een gemaaide route. Wat is nu goed of slecht voor onze graslandvlinders?

- Vooropgesteld: maaien (of begrazen) is nodig om grasland te behouden. Zonder maaien komen er al gauw struiken en bomen en verdwijnt het grasland uiteindelijk.
- Op rijke gronden (klei, veen) moet twee keer gemaaid worden (meestal juni en augustus/september), op arme gronden één keer (meestal tussen midden juli en september). Vaker maaien leidt tot steriele grasvlaktes (zoals helaas op de meeste intensieve boerengraslanden).
- Het is onvermijdelijk dat er sterfte onder eieren, rupsen, poppen en vlinders is tijdens het maaien. Maar onze graslandvlinders zijn hieraan aangepast en de populaties kunnen daartegen. Wel belangrijk is dat het maaisel een paar dagen blijft liggen zodat de rupsen eruit kunnen kruipen en dat het daarna pas wordt opgehaald. Ook zullen er nectarplanten verdwijnen.
- De Vlinderstichting is daarom voorstander van gefaseerd maaien in tijd en ruimte. Dus niet alles in een keer, maar delen laten overstaan en ook wisselen met de overstaande delen.
- Dit is soms lastiger of meer werk voor de beheerder, maar op veel plekken blijkt het wel gerealiseerd te kunnen worden.
- Wel slecht is klepelen (waarbij het gras wordt stuk geklepeld en blijft liggen) of sowieso het laten liggen van maaisel (en niet meer ophalen).

De citroenvlinder

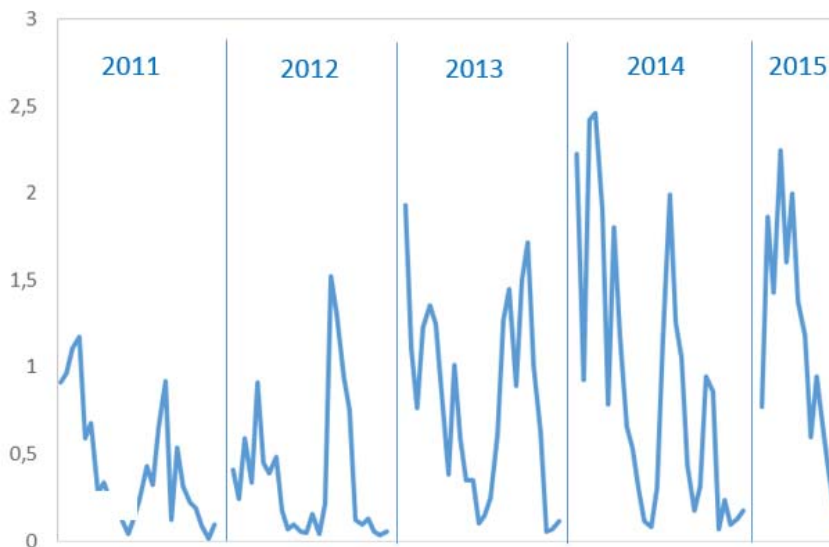
De citroenvlinder was helaas een van de soorten in het meetnet die jaren achteruitgegaan is. Hiernaast het bekende grafiekje van de jaarindexen. Het dieptepunt werd bereikt in 2007, toen de populatieomvang 85% kleiner was dan in 1992.

Hieronder vindt u het gemiddeld aantal citroenvlinders per telling per week in de afgelopen jaren (u ziet alleen de weken 14 t/m 39). Meestal begint de vliegtijd al in februari of maart, en dan dalen de aantallen tot eind juni. We missen dus het eerste stukje van de vliegtijd (al mag er sinds kort ook eerder of later geteld worden). Vanaf de eerste week van juli gaan de aantallen weer omhoog voor de eerste (en enige) generatie. Weinig vlinders worden zo oud als citroenvlinder, want die halen bijna een jaar.

In 2011 werden er in de zomerpiek minder dan 1 citroenvlinder per telling gezien. In 2012 liep dat al op en in 2013 en 2014 nog verder: de citroenvlinder gaat duidelijk vooruit. Wat ook opvalt: de aantallen in het voorjaar zijn vaak hoger dan die in de voorafgaande zomer. Blijkbaar gaat een deel van de vlinders al snel in overwintering (of overzomerling) en zien we die daarom pas na de overwintering. Voor de indexen gebruiken we trouwens alleen de zomervlinders.

We weten eigenlijk niet zeker waarom de citroenvlinder eerst jaren achteruit-, en de laatste jaren weer vooruitgaat. Van gewone en algemene soorten weten we vaak minder dan van zeldzame of bedreigde vlinders. Wel zijn we met u blij dat we deze voorjaarsbode steeds vaker mogen begroeten.

Dagactieve nachtvinders

In de eerste drie maanden van dit telseizoen is de sint-jacobsvlinder de talrijkste dagactieve nachtvlinder in het meetnet, al werd de gamma-uil in meer routes gezien. Maar die kan natuurlijk in de zomer met een nieuwe generatie nog een flinke inhaalslag maken.

Ook opvallend is dat er duidelijk minder sint-jansvlinders gemeld worden dan vorig jaar.

Beetje bij beetje krijgen we zo inzicht in de trends van deze dagactieve nachtvinders.

Wilt u ook meedoen: de hoofdteller van een route kan bij Instellingen aanvinken dat er vanaf dat moment dagactieve nachtvinders geteld gaan worden. Pas daarna kunnen alle tellers deze soorten invoeren.

Soort	Aantal vlinders	Aantal routes
sint-jacobsvlinder	989	55
gamma-uil	336	74
sint-jansvlinder	308	18
phegeavlinder	97	5
glasvleugelpijlstaart	46	2
mi-vlinder	37	15
bruine daguil	36	6
kolibrievlinder	11	9
tauvlinder	2	2
metaalvlinder	1	1

Facebookgroep vlindermonitoring

Op Facebook hebben we een groep opgericht waarin tellers hun ervaringen kunnen uitwisselen. En natuurlijk de laatste nieuwtjes delen. Lijkt u het ook leuk om mee te doen, dan kunt u zich aanmelden bij:

<https://www.facebook.com/groups/1458812494349084>.

Het is een besloten groep, dus u moet misschien een dag wachten op toegang. U kunt zich aanmelden via de knop op die pagina.

Wilt u ook uw ervaring delen met andere tellers?

Heeft u leuke ervaringen op uw route en wilt u die delen met andere tellers? Wij ontvangen graag uw verhaal. Stuur het naar meetnetten@vlinderstichting.nl.

Contact

Mocht u contact met ons willen, dan kunt u ons altijd bellen of e-mailen.

Landelijk Meetnet Vlinders

Chris van Swaay

José Kok, Kars Veling en Kim Huskens

Tel.: 0317 467346

meetnetten@vlinderstichting.nl

Deze nieuwsbrief wordt via e-mail verstuurd aan alle tellers van het Landelijk Meetnet Vlinders. Mocht u geen prijs stellen op de nieuwsbrief, dan kunt u de verzending stoppen door op meetnet.vlinderstichting.nl bij Instellingen de optie Nieuwsbrief abonnement op nee te zetten.